בְּשַׁבָּת, [ה]אֲפִלּוּ אִם הוּא כָּתוּב עַל גַּבֵּי כֹּתֶל (מח) גָּבוֹהַּ הַרְבֵּה, מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִקְרָא בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת, דְּהַיְנוּ שִׁטְרֵי חוֹבוֹת וְחֶשְׁבּוֹנוֹת. (*)דַּאֲפִלּוּ לְעַיִן בָּהֶם בְּלָא קְרִיאָה אָסוּר (הרא״ש ספ״ג סי׳ ו׳) ור״ן פרק (ה)שואל (סנ. ד״ה וכמה) וטור). [ו]אֲבָל אִם (מט) חָקַק בַּכֹּתֶל (נ) חֲקִיקָה שׁוֹקַעַת מַמָּשׁ, [ז]אֲבָל בְּטַבְלָא וּפִנְקָס, אֲפִלּוּ אִם הוּא חָקוּק אָסוּר לִקְרוֹתוֹ: יג שִׁטְרֵי הָדְיוֹטוֹת, [ח]דְּהַיְנוּ (נא) שִׁטְרֵי חוֹבוֹת וְחֶשְׁבּוֹנוֹת, וְאִגְּרוֹת שֶׁל (נב) שְׁאֵלַת שָׁלוֹם, אָסוּר לִקְרוֹתָם, (נג) וַאֲפִלּוּ לְעַיִן בָּהֶם בְּלָא קְרִיאָה אָסוּר: יד [ט]לִקְרוֹת בְּאִגֶּרֶת הַשְׁלוּחָה לוֹ, אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה כָּתוּב בָּהּ (נד) מֵאֶתֶר, וְלֹא יִקְרָא בְּפִיו אֶלָּא יַעַיֵּן בָּהּ. וְאִם הוּבְאָה בְּשִׁבְילוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם, (נה) * טוֹב לְזַהֵר (יז) [יז] (נו) שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ: טו [י]כֹּתֶל אוֹ וִילוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צוּרוֹת חַיּוֹת מְשֻׁנּוֹת, אוֹ דְּיוֹקְנָאוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם שֶׁל מַעֲשִׂים כְּגוֹן מִלְחֲמוֹת דָּוִד וְגָלְיָת, וְכוֹתְבִים זוֹ צוּרַת פְּלוֹנִי וְזֶה דְּיוֹקַן פְּלוֹנִי, אָסוּר

(*) צָרִיךְ לוֹמַר: וַאֲפִלּוּ. וְאַפְּתַח אוֹרְחִין קַאֵי [עולת שבת ס״ק יב] וכן איתא בראש״ש ור״ן].

ה שם בְּגִמָּרָא קמ״ט (ע״א). ו רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֵלֶק ד׳. ז הָרַ״ף (סנ:) וְהָרא״ש (פכ״ג סי׳ א) שם. ח בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י (ד״ה שמא יתחוק) וְקָט״ז (ע״ב ד״ה שטרי הדיוטות). ט תּוֹסְפוֹת שם (קטו: ד״ה וכ״ש) שֶׁכֵּן מִשְׁמַע בִּירוּשַׁלְמִי (פס״ז ה״א) וְהַמַּרְדְּכִי פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת (סי׳ רנו) וּסְמַ״ג וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. י שַׁבָּת קמ״ט (ע״א)

בַּאֵר הֵיטֵב

יד (יז) שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ. וּמִנְהָג פָּשׁוּט לָגַע בּוֹ, דְּרֹאוּי לִכְרֹךְ עַל פִּי צְלוֹחִיתוֹ. וְזֶה לְשׁוֹן ר״מ מִינְץ (סי׳ קטז), אִם הוּא חָתוּם אוֹ קָשׁוּר, אוֹמֵר לְאֵינוֹ יְהוּדִי אֵינִי יָכוֹל לִקְרוֹתוֹ כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ פָּתוּחַ, וְלֹא יֹאמַר לְפָתְחָהּ. וְהַמִּנְהָג כְּשֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי מֵבִיא הַכְּתָב מַנִּיחָהּ עַל הַשֻּׁלְחָן תְּחִלָּה, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל הַמְקַבֵּל גְּמַר הַהוֹצָאָה, דְּהַיְנוּ יְהוּדִי הָעֲקִירָה וְיִשְׂרָאֵל הַנָּחָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב הַשּׁ״ז (ס״ק יב), וְאֵין זֶה נִרְאֶה לִי, דִּבְרֵי הָרַבִּים הָאוֹרִיתָא אָמְרִינַן דְּאִסּוּר מִדְּרַבָּנָן, אֲבָל בְּכַרְמְלִית אֵין אִסּוּר כָּזֶה, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רס״ו סָעִיף ד׳ (ס״ק י) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַשַּׁמָּשׁ, וְכֵן בְּמִינֵי מִגְדָּים גַּם כֵּן מִתְנַחֵם לְפָעָמִים לְמַעֲטָם. וְעוֹד טַעַם שֶׁמָּא יָבוֹא לִקְרוֹת גַּם בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת, וְזֶה אָסוּר כְּדִלְקַמָּה בְּסָעִיף י״ג. וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין שַׁמָּשׁ קוֹרֵא מִתּוֹךְ הַכְּתָב לַסַּעֲדָה, (נג) יֵשׁ מַחְמִירִים, דְּנִהְיֶה דִּלְשֶׁמָּא יִמְחֹק־לֵיכָּא לְמַחַשׁ אֶלָּא כְּשֶׁבַּעַל הַסַּעֲדָה בְּעַצְמוֹ קוֹרֵא, וּמִטַּעַם שֶׁכָּתַבְנוּ, מִכָּל מָקוֹם הָלֹא אֵיכָּא לְמִגְזַר מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִקְרָא בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת. אַךְ כְּשֶׁהַסַּעֲדָה הִיא שֶׁל מִצְוָה יֵשׁ לְהָקֵל (נד) הַקְּרִיאָה לְהַשַּׁמָּשׁ, דְּהָוֵי בִּכְלָל חֲפָצֵי שָׁמַיִם דְּשָׁרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש״ו סָעִיף ו׳, וְכָל שֶׁכֵּן דְּמֻתָּר לְשַׁמָּשׁ לְהַכְרִיז כְּרוּז בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ מִתּוֹךְ הַכְּתָב. אָמְנָם בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס״ק טז) הֵבִיא [א]לִישַׁב הַמִּנְהָג לְהָקֵל לְהַשַּׁמָּשׁ לִקְרוֹא מִתּוֹךְ הַכְּתָב אֲפִלּוּ לְסַעֲדַת הָרְשׁוּת, דְּעַל הַשַּׁמָּשׁ מַעֲקְרָא לֹא גָּזְרוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטְעֶה וְיָבִיא לִידֵי חֲרָבָן וְתַקָּלָה כְּעֵבְדָא דְּקַמְצָא וּבַר קַמְצָא (גיטין נה:):

(מח) גָּבוֹהַּ הַרְבֵּה. שֶׁאֵינוֹ לָשֶׁם לְמִחְקוֹ: (מט) חָקַק בַּכֹּתֶל. דְּמִשּׁוּם שֶׁמָּא יִמְחֹק לֵיכָּא, דַּחֲקִיקָה כֵּיוָן שֶׁהִיא שׁוֹקַעַת קָשֶׁה לְהִמָּחֵק. וּמִשּׁוּם שֶׁמָּא יִקְרָא בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת נַמִּי לֹא גָּזְרִינַן, דְּלֹא מִחְלַף בִּשְׁטָר. [דְּאַף דְּאִם כָּתַב בְּכִתְלָא גָּבוֹהַּ אָסוּר מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִקְרָא, הָתָם מִכְּתִיבָה לִכְתִיבָה מִחְלַף, אֲבָל הָכָא מַחֲקִיקַת הַכֹּתֶל לֹא אָתֵי לְאַחֲלוּפֵי בִּכְתִיבַת הַשְּׁטָר]. אֲבָל טַבְלָא וּפִנְקָס שֶׁהֵם מִטַּלְטְלִים, מִחְלַף בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת: (נ) חֲקִיקָה שׁוֹקַעַת. אֲבָל בּוֹלֶטֶת אָסוּר, דְּגָזְרִינַן שֶׁמָּא יִמְחֹק, וַאֲפִלּוּ גָּבוֹהַּ הַרְבֵּה שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ לָשֶׁם לִמְחֹק מִשּׁוּם לֹא פְּלוֹג, וְכָמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ער״ה (ס״א). וְהַפְּתָקָאוֹת שֶׁשּׁוֹלְחִין הַקּוֹנִים שֶׁכָּתוּב בָּהֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת סְכוּם הַיַּיִן וְהַשֶּׂכָר שֶׁלּוֹקְחִין, שֶׁלֹּא כַּדִּין הוּא, דְּאָסוּר לִקְרוֹת בָּהֶן בְּשַׁבָּת, כֵּן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק לא). וְנִרְאֶה דְּאִם כָּתַב בָּהֶן רַק סִימָנָא בְּעָלְמָא שָׁרֵי: יג (נא) שִׁטְרֵי חוֹבוֹת וְחֶשְׁבּוֹנוֹת. יֵשׁ אוֹמְרִים מִשּׁוּם (נו) 'מִפְּצוֹ חֶפְצָךְ', (נז) וְיֵשׁ אוֹמְרִים מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִמְחֹק: (נב) שְׁאֵלַת שָׁלוֹם. מִשּׁוּם (נח) דְּמִחְלַף בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת: (נג) וַאֲפִלּוּ לְעַיִן בָּהֶם. דְּאִי אֶפְשָׁר כְּשֶׁמְּעַיֵּן שֶׁלֹּא יִשָּׂא וְיִתֵּן בְּעִנְיְנֵי הַשְּׁטָרוֹת [לְבוּשׁ]. וּמֵרֵי כְּשֶׁיּוֹדֵעַ מִכְּבָר מַה כְּתִיב בָּהּ, וְכִדְמוֹכַח לְקַמָּהּ (סעי׳ יד): יד (נד) מֵאֶתֶר. דְּשֶׁמָּא (נט) יֵשׁ בָּהּ דָּבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ הַגּוּף, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לִשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת שֶׁהֵם רַק צָרִיךְ מָמוֹנוֹ. וְהֵנֵּה אַף דְּיֵשׁ שֶׁאוֹסְרִים גַּם בְּאֹפֶן זֶה כְּמִבְּאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה וכל שטרי), סָמַךְ בָּזֶה לְהָקֵל בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִקְרָא רַק יַעַיֵּן בְּלִבָּד, (ס) דִּבְעִיּוּן בִּלְבַד גַּם כֵּן יֵשׁ מַתִּירִים בִּשְׁטָרֵי הָדְיוֹטוֹת: (נה) טוֹב לְזַהֵר וְכוּ'. מִשּׁוּם מֵקָצָה, שֶׁהוּבְא מִחוּץ לַתְּחוּם, [דְּמִלְּבַד זֶה אֵין שָׁם מֵקָצָה עֲלֵיהֶן, אַף דְּאֵינוֹ כְּלִי, (סא) דַּהֲלָא רָאוּי לְצוֹרֶךְ עַל פִּי צְלוֹחִיתוֹ], אֶלָּא יִפְתַּח־נוֹ הָאֵינוֹ יְהוּדִי וְהוּא יַעַיֵּן בָּהּ. וְאַף דְּדָבָר שֶׁהוּבָא מִחוּץ לַתְּחוּם קָיְמָא לָן (סי׳ תקטו ס״א) דְּאָסוּר לַהֲנוֹת מִמֶּנּוּ מִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ, וְאַף הָכָא הָלֹא הַקְּרִיאָה וְהָעִיּוּן הֲנָאָה הִיא לוֹ, (סב) הָתָם טַעְמוֹ מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיָּבִיא לוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם, אֲבָל הָכָא בְּאִגֶּרֶת לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר כֵּן, שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי יִשְׁלַח לוֹ. (סג) וְגַם יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא חָשִׁיב הֲנָאָה, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ נֶהֱנֶה מִגּוּפָהּ שֶׁל מִלְאָכָה: (נו) שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ. (סד) וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם מֵקָצָה כְּלָל, כִּדְקָיְמָא לָן בְּסִימָן תקט״ו (ס״ה), דְּדָבָר הַבָּא מִחוּץ לַתְּחוּם אֵין בָּהּ אִסּוּר מֵקָצָה, אֲפִלּוּ לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ דְּאָסוּר לַהֲנוֹת מִמֶּנּוּ, הוֹאִיל וְרָאוּי לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר לַהֲנוֹת מִמֶּנּוּ. (סה) וְאִם מַקְפִּיד עַל אִגֶּרֶת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּדַרְכָּהּ הַסּוֹתְרִים הַמַּנִּיחִים אִגֶּרֶת הַמִּסְחָר בִּמְקוֹם הַמַּצָּנָע שֶׁלֹּא יֹאבְדוּ, הֵם מְקֻצִּים וְאָסוּר לְטַלְטְלָם. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים, (סו) נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְקַבֵּל הָאִגֶּרֶת מִיַּד הָאֵינוֹ יְהוּדִי הַמֵּבִיא בְּשַׁבָּת, אֶלָּא אוֹמְרִים לוֹ שֶׁיַּנִּיחַ עַל גַּבֵּי

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְחֹשׁ לְחַרְבָּה וְתַקָּלָה כְּעֵבְדָא דְּכַר קַמְצָא (גיטין נה:), לָכֵן הִתִּירוּ לְזַמֵּן מִתּוֹךְ הַכְּתָב שֶׁלֹּא יִטְעֶה, כֵּן יֵשׁ לוֹמַר לְתֵרֶץ הַמִּנְהָג, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר י׳ סָעִיף ל״ג וּבְפִתְחֵי שְׁעָרִים שָׁם: יד [יז] שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן שׁוּ״ת חֶלְקַת צְבִי סִימָן ל״ט בְּסוֹפוֹ, שֶׁכָּתַב עַל מַה שֶּׁכָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קי״ח (ס״ק יח) דְּאִסּוּר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אַחֵר לֹא שָׁמַע לְאָזְנָיו, וְאֵין זֶה נִרְאֶה לִי, דִּבְרֵי הָרַבִּים הָאוֹרִיתָא אָמְרִינַן דְּאִסּוּר מִדְּרַבָּנָן, אֲבָל בְּכַרְמְלִית אֵין אִסּוּר כָּזֶה, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רס״ו סָעִיף ד׳ (ס״ק י) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

בֵּאוּר הַלָּכָה

יד * טוֹב לְזַהֵר שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ. אֲבָל הַקְּרִיאָה אוֹ עַל כָּל פָּנִים הָעִיּוּן מֻתָּר, כַּמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף ד״ה ומה שכתב רבינו ראשי כתוב), וְרַק עַל הַנְּגִיעָה מַחְמִיר לְכַתְּחִלָּה דְּטוֹב לְזַהֵר מִשּׁוּם מֵקָצָה. [וְעַיֵּן בְּבָאוּר הַגְּרָ״א (וְכֵן אַחֲרוֹנִים)] דְּמִסְּפֵק דַּעַל הַנְּגִיעָה אֵין לְהַחְמִיר, דְּאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם מֵקָצָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק נו), אֲבָל עַל עֶצֶם הַקְּרִיאָה אוֹ הָעִיּוּן מִסְּתָפֵק הַגְּרָ״א מְאֹד, הֲלֹא נֶהֱנָה מִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ מִחוּץ לִתְחוּם, וְאַף שֶׁמִּישַׁב לְבָסוֹף דְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ יִסְבֹּר כְּהַפּוֹסְקִים דְּסָבְרִי דְּהוּא הָאסּוּר לְהוֹ דְּעַל הָאסּוּר לַהֲנוֹת בְּשַׁבָּת מִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ אֵינוֹ מִטַּעַם שֶׁלֹּא יַהֲנֶה מִפְּלָאכְתּ שַׁבָּת, כִּי אִם מִטַּעַם שֶׁלֹּא יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהָבִיא לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת, וְזֶה לֹא שַׁיָּךְ כָּאן וְכוּ' שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק נה), עַיֵּן שָׁם בְּהַגְּרָ״א, אֲבָל נִמְצָא לְפִי זֶה יִהְיֶה תְּלוּי בְּאֵלּוּ רַבְרְבֵי. **הִיוֹצֵא מִדְּבָרֵינוּ, דְּעַל הַנְּגִיעָה אֵין לְהַחְמִיר כְּלָל, [ב]אֲבָל עַל הַקְּרִיאָה וְהָעִיּוּן נָכוֹן מְאֹד**

[א] לישב דברי הרב: ובשו״ע הרב (סכ״ג) כתב להתיר רק במקום שהוא סעודת מצוה. **ב]** ובשו״ע הרב (סכ״ה) התיר לקרות באיגרת בעיון בלא קריאה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לִקְרוֹת בּוֹ (נז) בְּשַׁבָּת: **טז** כְּמִלִּיצוֹת וּמְשָׁלִים שֶׁל שִׂיחַת (יח) (נח) חֻלִּין וְדִבְרֵי חֹשֶׁק, כְּגוֹן סֵפֶר עַמְּנוּאֵל, וְכֵן סִפְרֵי מִלְחָמוֹת, אָסוּר לִקְרוֹת בָּהֶם בְּשַׁבָּת, וְאַף בְּחֹל אָסוּר (נט) מִשּׁוּם מוֹשֵׁב לֵצִים, * וְעוֹבֵר מִשּׁוּם ׳אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים׳ (ויקרא יט ד) **לא תִּפְנוּ** (ס) אֶל מַדַּעְתְּכֶם, וּבְדִבְרֵי חֹשֶׁק אֵיכָא **תּוּ מִשּׁוּם מְגָרֶה יֵצֶר הָרָע. וּמִי שֶׁחִבְּרָן וּמִי שֶׁהֶעְתִּיקָן** (סא) **וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר הַמַּדְפִּיסָן,** * **מַחֲטִיאִים אֶת הָרַבִּים.** הַגָּהּ: וְנִרְאֶה לְדַקְדֵּק, הָא דְּאָסוּר (סב) לִקְרוֹת בְּשִׁיחַת חֻלִּין וְסִפְרֵי מִלְחָמוֹת, הַיְנוּ דַּוְקָא אִם כְּתוּבִים בִּלְשׁוֹן לַ״ז, (סג) אֲבָל בִּלְשׁוֹן (יט) הַקֹּדֶשׁ (סד) שָׁרֵי. (וְכֵן נִרְאֶה לִי מִלְּשׁוֹן שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת פֶּרֶק כָּל כִּתְבֵי (קטו: ד״ה וכ״ם), וְכֵן נָהֲגוּ לְהָקֵל בָּזֶה): **יז** לֶאֱסוּר לִלְמֹד בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב זוּטַת דִּבְרֵי תּוֹרָה, **וַאֲפִלּוּ בְּסִפְרֵי חָכְמוֹת אָסוּר.** (סה) מְוֵישׁ מִי שֶׁמַּתִּיר, נְוְעַל פִּי סְבָרָתוֹ (סו) מַתָּר לְהַבִּיט (כ) **בְּאַצְטַרְלוֹ״ב בְּשַׁבָּת,** (וּלְהָפְכָהּ וּלְטַלְטְלָהּ כְּדִלְקַמָּן סִימָן ש״ח (פ״ן)): **יח** (כפ) לִשְׁאוֹל מִן הַשֵּׁד, (סז) מַה שֶּׁמָּתָר בְּחֹל מֻתָּר בְּשַׁבָּת: **יט** (סח) סְחוֹרָה הַנִּפְסֶדֶת בְּשַׁבָּת עַל יְדֵי גְּשָׁמִים אוֹ דָּבָר אַחֵר, **אוֹ אָתֵי בִּדְקָא** (פָּרוּשׁ, נַחַל אוֹ אֲגַם מַיִם) עְדִמְיָא וּמַפְסִיד מָמוֹנוֹ, אוֹ שֶׁנִּתְרוֹעֲעָה חָבִית שֶׁל יַיִן וְהוֹלֵךְ

כ הרא״ש שם (פכ״ג סי׳ א) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה, וְתוֹסְפוֹת בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְהוּדָה קט״ז (ע״ב ד״ה וכ״ש). ל רַמְבַּ״ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה בְּפֶרֶק שׁוֹאֵל (פכ״ג מ״ב). מ רַמְבַּ״ן (הו״ד בתשובת הרשב״א לקמן) וְרַשְׁבָּ״א (בתשובה ח״ו סי׳ רפח). נ רַשְׁבָּ״א (בתשובה ח״א סי׳ תשעב). ס רַבֵּנוּ יְרוּחָם בְּחֵלֶק (ה׳) [ט׳] (נתיב יב) מֵהָא דְּסַנְהֶדְרִין ק״א (ע״א). ע בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (שבת פט״ז) וְכֵן הִיא הַסְּפֶקֶת הָרֹא״ש בְּפֶרֶק (כ׳) [ט״ז] (סי׳ י) וְכֵן הִכְרִיעַ הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה כתב הרשב״א) כֵּיוָן דְּאִסּוּרָא דְּרַבָּנָן הוּא.

בְּאֵר הַיֵּטֵב

טז (יח) חֻלִּין. וְאֵין בִּכְלָל זֶה יוֹסִיפוֹן וְסֵפֶר יַחְסִין וּדְבָרִי הַיָּמִים שֶׁל רַבִּי יוֹסֵף כֹּהֵן, שֶׁמֻּתָּרִים יִלְמְדוּ דִּבְרֵי מוּסָר וְיִרְאָה, וְכֵן שַׁבָּט יְהוּדָה: (יט) הַקֹּדֶשׁ. וּדְבָרִי חֹשֶׁק וְעַמְּנוּאֵל אֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אָסוּר, וְכָל שֶׁאָסוּר לִקְרוֹת אָסוּר לְטַלְטֵל. וּבַעֲלוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים אֲפִלּוּ הַיִּרְאִים קוֹרְאִים הַקּוֹרְנָ״ט בְּשַׁבָּת, וְאֵין אִישׁ שָׁם עַל לֵב. וְגַם מָתָר לְטַלְטֵל (עַיֵּן בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סוֹף סִימָן קל״ו). וְכֵן אִגֶּרֶת שְׁלוּמִים בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שָׁרֵי לִקְרוֹת. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק כד) וְט״ז (ס״ק יג): **יז** (כ) **בְּאַצְטַרְלוֹ״ב.** הוּא כְּלִי שֶׁל חוֹזֵי כּוֹכָבִים. וְכֵן לְעִנְיַן בְּסִפְרֵי הָרְפוּאוֹת. עֲטֶרֶת זְקֵנִים (סק״ח): **יח** (כפ) **לִשְׁאוֹל.** זֶה לְשׁוֹן רַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב יב ח״ט), לִשְׁאוֹל מִן הַשֵּׁד מִשּׁוּם רְפוּאָה וְכוּ׳. וְהָרַב בֵּית

בֵּאוּר הַלָּכָה

לְהַחְמִיר מִי שֶׁהוּבָא בְּשִׁבְילוֹ, אִם לֹא לִצְרָךְ גָּדוֹל דְּאִז יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַמַּקִּלִּין:

טז * וְעוֹבֵר מִשּׁוּם אַל תִּפְנוּ וְכוּ׳. בְּגִמָּרָא (קמט.) **אֵיתָא אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּדִיוֹקָנָאוֹת, וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּשַׁבָּת** (שם ד״ה ודיוקני) **וְהָרֹא״ש** (פכ״ג סי׳ ב) דְּדַוְקָא בְּדִיוֹקָנָא דְּעָשׂוּיָה לְשֵׁם עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, אֲבָל לִנוֹי שָׁרֵי, וְכֵן מִשְׁמַע דַּעַת שְׁאָרֵי הַפּוֹסְקִים [אֶלָּיָה רַבָּה (ס״ק לט)]. וְיֵשׁ מְחַמִּירִין גַּם בָּזֶה [תּוֹסָפוֹת בַּעֲבוֹדָה זָרָה דף נ׳ (ע״א ד״ה ה״ג)]. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כג) דְּדַוְקָא הִסְתַּכְּלוּת אָסוּר לְדִידְהוּ, אֲבָל רְאִיָּה בְּעָלְמָא שָׁרֵי לְכֻלֵּי עָלְמָא:

* **מַחֲטִיאִים אֶת הָרַבִּים.** אֲמְרוּ חַז״ל (אבות פ״ה מ״ח) כָּל הַמַּחֲטִיא אֶת הָרַבִּים אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וְהֶעָנָשׁ הָאָמוּר בְּגִמָּרָא (ע״ז יח:) עַל הַמְּחַלְּלִין, שְׁמוּזוֹנוֹתָיו מִתְמַעֲטִין וְיִסּוּרִין בָּאִין עָלָיו וְנוֹפֵל בְּגֵיהִנֹּם, בְּוַדַּאי נֶאֱמַר גַּם עֲלֵיהֶן, שֶׁאֲפִלּוּ מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ וְשׁוֹתֵק אָמְרוּ עָלָיו נֶאֱמַר (משלי כב יד) זְעוּם ה׳ יִפֹּל שָׁם, וְכָל שֶׁכֵּן מִי שֶׁהֵבִיא לַכַּמָּה מֵאוֹת אֲנָשִׁים לִכְלָל זֶה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

קַרְקַע אוֹ עַל גַּבֵּי שֻׁלְחָן, כִּי חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא טָרַם שֶׁיֵּעָמֵד לָפוּשׁ יִטֹּל הַיִּשְׂרְאֵל הָאֻמָּנֶת מִיָּדוֹ, וְנִמְצָא שֶׁהַיִּשְׂרְאֵל יַעֲשֶׂה גְּמַר הַהוֹצָאָה מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת, שֶׁהָאֱינוּ יְהוּדִי עָשָׂה עֲקִירָה וְיִשְׂרְאֵל הַנָּחָה. וְאִם הָאֻמָּנֶת הִיא חֲתוּמָה, (סז) אוֹמֵר לְאֱינוּ יְהוּדִי אֵינִי יָכוֹל לִקְרוֹתוֹ כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ פָּתוּחַ, וּמֵמֵילָא יָבִין הָאֱינוּ יְהוּדִי וְיִפָּתְחֵהוּ. וְלֹא יֹאמַר לְאֱינוּ יְהוּדִי בְּהָדְיָא לְפָתְחוֹ, אִם לֹא לִצְרָךְ גָּדוֹל. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן ש״מ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה הניר): **טו** (נז) **בְּשַׁבָּת.** גְּזֵרָה (סמ) שֶׁמָּא יִקְרָא בִּשְׁטָרֵי הֶדְיוֹטוֹת: **טז** (נח) **חֻלִּין.** וְאֵין בִּכְלָל זֶה יוֹסִיפוֹן וְסֵפֶר יַחְסִין וְדִבְרֵי הַיָּמִים שֶׁל רַבִּי יוֹסֵף כֹּהֵן וְשַׁבָּט יְהוּדָה, שֶׁמֻּתָּרִים יִלְמְדוּ דִּבְרֵי מוּסָר וְיִרְאָה, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ כְּתוּבִים בְּלַעַז שָׁרֵי: (נט) **מִשּׁוּם מוֹשֵׁב לֵצִים.** וְכָל שֶׁכֵּן הַהוֹלֵךְ לְטַרְטְיָאוֹת וְקַרְקָסְיָאוֹת [וְהֵם מִינֵי שְׂחוֹק כִּדְאִיתָא בַּעֲבוֹדָה זָרָה דַּף י״ח (ע״ב)], וּשְׁאָר מִינֵי תַּחְבּוּלוֹת. וְגַם בְּפוּרִים אֵין מָתָר רַק הַשְּׂחוֹק שֶׁעֹשִׂים זֶכֶר לְאַחַשְׁוֵרוֹשׁ [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כב)]. וּבַעֲלוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים כַּיּוֹם נַעֲשָׂה דָּבָר זֶה כְּהֶפְקֵר אֵצֶל אֵיזֶה אֲנָשִׁים לֵילֵךְ לְבֵית טַרְטְיָאוֹת, וְהַכָּתוּב צוֹוֵחַ וְאוֹמֵר (הושע ט א) ׳אַל תִּשְׂמַח יִשְׂרָאֵל אֶל גִּיל׳ וְכוּ׳, וְגַם אֵיכָא בָּזֶה מִשּׁוּם מְגָרֵי יֵצֶר הָרָע בְּנַפְשָׁם, וְאָמְרוּ חַז״ל (שם) כָּל הַמְּתַלְּוֵצִין נוֹפֵל בְּגֵיהִנֹּם, שֶׁנֶּאֱמַר וְגוּ׳, וְיִסּוּרִין בָּאִין עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כח כב) ׳וְעַתָּה אַל תִּתְלוֹצָצוּ פֶּן יֶחְזְקוּ מוֹסְרֵיכֶם׳ [עַיֵּן שָׁם בַּגְּמָרָא עוֹד]: (ס) **אַל מִדַּעְתְּכֶם.** אֶל אֲשֶׁר אַתֶּם עוֹשִׂים מִדַּעַת לְבַבְכֶם [רַשׁ״י (קמט. ד״ה אל מדעתכם), עַיֵּן שָׁם]: (סא) **וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר הַמַּדְפִּיסָן.** וְכֵן מוֹכְרֵי סְפָרִים הַסּוֹחֲרִים בְּעִנְיָנִים כָּאֵלּוּ וּמַמְצִיאִין אוֹתָם לַקּוֹנִים לִקְרוֹת בָּהֶם, הֵם בִּכְלָל זֶה. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר מַחֲנֶה חַיִּים (ח״ב) בְּתְשׁוּבָה א׳ שֶׁהָאֲרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה מְאֹד. וְאָמְרוּ חַז״ל (תנחומא פר׳ פינחס סי׳ ד) גְּדוֹל הַמַּחֲטִיא לָאָדָם יוֹתֵר מִן הַהוֹרְגוֹ, שֶׁההוֹרְגוֹ הוּא רַק בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַמַּחֲטִיאוֹ הוּא גַּם בָּעוֹלָם הַבָּא: (סב) **לִקְרוֹת בְּשִׂיחַת חֻלִּין וְכוּ׳.** וּבְדִבְרֵי חֹשֶׁק שֶׁהוּא מְגָרֶה יֵצֶר הָרָע, לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר (סט) אֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְכָל שֶׁאָסוּר לִקְרוֹתוֹ, אָסוּר אֲפִלּוּ לְטַלְטְלוֹ [ט״ז (ס״ק יג)]: (סג) **אֲבָל בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְכוּ׳.** דְּהַלָּשׁוֹן בְּעַצְמוֹ יֵשׁ בּוֹ קְדֻשָּׁה, וְלוֹמֵד מִמֶּנּוּ דִּבְרֵי תּוֹרָה. וּלְפִי זֶה גַּם אִגֶּרֶת שְׁלוֹם הַכְּתוּבָה בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שָׁרֵי לִקְרוֹת, דַּיֵּשׁ לִלְמֹד מִתּוֹכוֹ הַלָּשׁוֹן, וְגַם כָּתוּב בּוֹ כַּמָּה פְּסוּקִים שֶׁל תּוֹרָה. אַף שְׁטָרֵי חוֹבוֹת וְחֶשְׁבּוֹנוֹת, גַּם לְהָרַמְ״א אָסוּר אֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמָרִים (א״א ס״ק כד). וְגַט מֻתָּר לְטַלְטְלוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁכָּתוּב בִּלְשׁוֹן לַעַז, (ע) דְּיָכוֹל לִלְמֹד מִמֶּנּוּ דִּינֵי גֵּט. וּלְעִנְיַן קְרִיאַת צַיְיטוּנְגְ״ן בְּשַׁבָּת, אַף שֶׁבְּתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב (ח״ג סי׳ כג) מַקֵּל בָּזֶה, הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים אוֹסְרִין, (עפ) מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יְדִיעָה מְעֻנְיָנֵי מַשָּׂא וּמַתָּן: (סד) **שָׁרֵי.** אֲבָל הָאֲגָדָה (שבת אות קלו) וְהַסֵּ״ח (שם) וְהַבַּ״ח (ס״ה) וְעוֹד (ענ) הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה וְאוֹסְרִין, וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הַגְּרָ״א, וּלְפִי זֶה גַּם בְּאִגֶּרֶת שְׁלוֹם אֵין נִפְקָא מִנָּהּ בֵּין לְשׁוֹן לַעַז וּבֵין לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ: **יז** (סה) **וְיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר.** וְכֵן (ענ) נוֹהֲגִין לְהָקֵל. וְכָתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק מא) דְּיֵרָא שָׁמַיִם רָאוּי לְהַחְמִיר בָּזֶה, כִּי הָרַמְבַּ״ם (בפיה״מ פכ״ג מ״ב) וְהָרַ״ן (מג: ד״ה בזמן) אוֹסְרִים: (סו) **מֻתָּר לְהַבִּיט בְּאַצְטַרְלוֹ״ב.** הוּא כְּלִי שֶׁל הַחוֹזִים בַּכּוֹכָבִים, (עד) דְּמַה לִּי לְהָבִין הַחָכְמָה מִן הַסֵּפֶר אוֹ מִן הַכְּלִי: **יח** (סז) **מַה שֶּׁמֻּתָּר וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּיֵשׁ דְּבָרִים (עה) שֶׁאֲסוּרִים אַף בְּחֹל, מִפְּנֵי שֶׁהֵם בִּכְלַל כִּשּׁוּף, וְיֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֲסוּרִים מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה לְדַעַת רַבִּי יוֹסֵי כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא (סנהדרין קא.), וְעַל כֵּן אָמַר דִּדְבָרִים הַמֻּתָּרִים בְּחֹל מֻתָּר אַף בְּשַׁבָּת. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁהִסְכִּימוּ דְּדַוְקָא מִשּׁוּם רְפוּאָה שָׁרֵי, אֲבָל בְּלָאו הָכִי אָסוּר, (עו) מִשּׁוּם ׳מְפַצֶּה חָפְצָךְ׳: **יט** (סח) **סְחוֹרָה הַנִּפְסֶדֶת וְכוּ׳.** וּמְסַיֵּם עַל זֶה דְּיָכוֹל לְקִרוֹת לְאֱינוּ יְהוּדִי, וְהַיְנוּ אֲפִלּוּ אִם יִצְטָרֵךְ לָזֶה לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה דְּאוֹרַיְתָא, כְּגוֹן לְהוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים וּכְהַאי גַּוְנָא, דְּאֲפִלּוּ טַלְטוּל מֻקְצֶה בְּעָלְמָא אוֹ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לְכַרְמְלִית, אֲפִלּוּ לְצוּרֹת לַאֱינוּ יְהוּדִי בְּהָדְיָא שֶׁיַּעֲשֶׂה זֶה גַּם כֵּן מָתָר, לְפִי הַמְבֹאָר לְעֵיל

בְּזֶה, אֵין קֶשְׁיָא, דְּהָרַבֵּה רְאשׁוֹנִים סוֹבְרִין דְּגַם בְּזֶמַן הַזֶּה יֵשׁ רְשׁוּת הָרַבִּים, וְטוֹב לְצֵאת יְדֵי הַכֹּל: (מז) אַגָּדָה (ביצה פ״א אות יט). הוֹבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״כ). **וּלְצָרֵךְ גָּדוֹל יֵשׁ לִסְמֹךְ אַמַּה שֶׁפָּתוּב בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה** (ס״ק יז) **בְּשֵׁם אֶלְיָה רַבָּה** (ס״ק לב) **וְחֶכֶם צְבִי** (סי׳ לט): **טו** (מה) רַשׁ״י (קמט. ד״ה אפור): (נ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כד) בְּשֵׁם דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ז). **וְעַיֵּן בִּקְרִי מְגָדִים דְּאִם מַקְפִּיד לְצֹר עַל פִּי עֲלוּחִית, מֻשְׂמָע מִנֵּה דְּאָסוּר לְטַלְטֵל:** (עפ) תְּשׁוּבוֹת יַעֲבֵ״ץ (ח״א סי׳ קסב) וְהוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה סִימָן ש״ו (ס״ח), וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר נֵזֶר

יִשְׂרָאֵל (סי׳ לז סק״ז) בְּשֵׁם שֻׁלְחַן עֲצֵי שִׁטִּים (סי׳ ג הכותב והמוחק ס״ו) וְכַלְכֶּלֶת שַׁבָּת (אות לג) וְיסוֹד יוֹסֵף שֶׁכֻּלָּם מַחְמִירִין וְאוֹסְרִין לִקְרוֹת: (עב) הַשָּׁלֵ״ה (שער האותיות קדושה אות יד) וְהַמַּלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (ס״ק טו) וְהַבְּאֵר שֶׁבַע (בקונטרס באר מים חיים סי׳ ד), וְהֶאֱרִיכוּ הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״מ): **יז** (עג) לְבוּשׁ וְשֻׁלְחַן עֲצֵי שִׁטִּים (שם) וְהַגְּרָ״ז (סל״א): (עד) תְּשׁוּבוֹת רַשְׁבָּ״א (ח״א סי׳ תשעב): **יח** (עה) כְּגוֹן עַל יְדֵי מַעֲשֶׂה, וְכִדְאִיתָא בְּיוֹרָה דֵּעָה סִימָן קע״ט סָעִיף ט״ז עַיֵּן שָׁם: (עו) רַשׁ״י בַּגְּמָרָא סַנְהֶדְרִין ק״א (ע״א ד״ה בדברו):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah